

Український католицький університет
Факультет наук про здоров'я
Кафедра психології та психотерапії

Назва курсу	ПСИХОТЕРАПІЯ: ЕТИКА, ПЛАНУВАННЯ, СТРУКТУРА
Викладач (-і)	Мироненко Олександр Іванович
Профайл викладача (-ів)	
Контактний тел.	
E-mail:	miralex.nixon@gmail.com
Сторінка курсу в CMS UCU	https://cms.ucu.edu.ua/course/view.php?id=2387
Консультації	

1. Анотація

Знання основ структури, планування та етичних засад психотерапії є невід'ємною складовою частиною фахової компетентності клінічного психолога, яку він може втілювати у психологічній практиці чи наукових дослідженнях. Даний курс є обов'язковим для студентів, що здобувають спеціальність "Психологія". Покликаний ґрунтовно ознайомити студентів з особливостями організації психотерапевтичної допомоги, її застосуванням у практичній діяльності. Студенти впродовж

курсу отримують компетентності із планування психотерапевтичної роботи згідно науково-доказових трансдіагностичних показників, що враховуються в будь-якій терапевтичній модальності. Опанують теоретичні знання щодо структури психотерапії та етичних засад. Розвинуть етичну чутливість та опанують навички вирішувати етичні дилеми в психотерапевтичній практиці.

Даний курс завершується іспитом. Загальний обсяг дисципліни складає 3 залікових кредити (150 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (30 годин), самостійна робота (60 годин), контрольні заходи (модульний контроль, іспит).

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу: сприяти опануванню студентами вмінь планувати та структурувати психотерапевтичний процес, навичками усвідомлювати та вирішувати етичні питання та дилеми в психотерапевтичній практиці.

Основні завдання курсу:

- 1.** Поглибити навички командної співпраці при вирішенні складних неоднозначних завдань в ході майбутньої професійної діяльності.
- 2.** Розвинути практичні компетентності студентів у галузі планування та структурування психотерапевтичного процесу.
- 3.** Сформувати готовність до роботи з клієнтськими запитами, зокрема на етапі первинного контакту та планування психотерапевтичного процесу.
- 4.** Поглибити знання студентів щодо основних етичних засад психологічної допомоги загалом та психотерапії зокрема.
- 5.** Розвинути етичну чутливість (виявляти, діагностувати етичні дилеми). Озброїти навичками вирішувати етичні дилеми в психологічній практиці.

3. Формат курсу

Очний, має супровід в системі CMS УКУ.

6. Результати навчання

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

1. Описувати умови психотерапевтичного процесу, виконання ролі психотерапевта, характеристики терапевтичного альянсу.
2. Діагностувати ризики виходу з психотерапевтичної ролі, труднощі в терапевтичному процесі.
3. Визначати етичні помилки у психотерапевтичному процесі (на прикладі навчальних кейсів).
4. Знати шляхи розв'язання етичних дилем.
5. Аналізувати структуру терапевтичних планів.
6. Планувати структуру первинного інтерв'ю та структуру психотерапевтичного процесу (в рамках групового обговорення - інтерв'ї).
7. Аргументовано обирати інтегративні терапевтичні інтервенції в процесі планування терапевтичного процесу.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	90

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2019-2020	1	психологія	5	нормативний (Н)

7. Пререквізити

Для ефективного засвоєння курсу студенти повинні володіти знаннями з дисциплін: «Пропедевтика психіатричних захворювань», «Основи психотерапії: історія та сучасність».

8. Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* / Формат**	Матеріали	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вид оцінювання/ Вага оцінки	Термін виконання
Заняття 1	Умови психотерапевтичного процесу (Поняття про психологічний контакт та психологічний клімат; професійна роль психолога-психотерапевта та труднощі у виконанні ролі («клієнтські ігри»)).	Лекція F2F	Презентація	1. Кормьер Ш., Хакни Г. Стратегии и интервенции психологического консультирования. Практическое пособие.-М.-2016. 2. Петрушин С.В. Мастерская психологического консультирования: Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2007. 3. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймз-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. —М.;, 2000.			

				4.КотлерДж, Браун Р.Психотерапевтическое консультирование. - СПб., 2001.			
Заняття 2	Рефлексія над компонентами терапевтичної ролі (рольова гра 1); взаємодія з провокативним клієнтом (рольова гра 2)	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Матеріали лекції		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	
Заняття 3	Терапевтичний альянс: дослідження, та критерії. (Дослідження в психотерапії через призму якості психотерапевтичних стосунків; психологічний портрет та професіограма психолога-психотерапевта; особливості професійної підготовки психотерапевта в різних країнах).	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	1. Black S., Hardy G., Turpin G., Parry G. Self-reported attachment styles and therapeutic orientation of therapists and their relationship with reported general alliance quality and problems in therapy. <i>Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice</i> , 2005. Vol. 78. P. 363–377. 2. Bordin E. Theory and research on the therapeutic working			

	<p>Професійне та емоційне вигорання психотерапевта. Профілактика вигорання.</p>			<p>alliance: New directions // Horvath A., Greenberg L. (Eds.) <i>Wiley series on personality processes. The working alliance: Theory, research, and practice, 1994.</i> Oxford, England: John Wiley & Sons. P. 13-37.</p> <p>3. Pinsof W., Catherall D. The integrative psychotherapy alliance: Family, couple and individual therapy scales. <i>Journal of Marital and Family Therapy, 1986.</i> Vol. 12. P. 137–151.</p> <p>4. Sexton, T., Whiston, S. The status of the counseling relationship: An empirical review, theoretical implications, and research directions. <i>The Counseling Psychologist, 1994.</i> Vol. 22(1). P. 6-78.</p>			
--	---	--	--	---	--	--	--

Заняття 4	Аналіз параметрів терапевтичного альянсу в різних терапевтичних модальностях. Аналіз відгуків клієнтів після терапевтичного стосунку (case study: навчальне відео). Рефлексія над власними психотерапевтичними ресурсами (практики self compassion).	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	
Заняття 5	Етичне та критичне мислення в психотерапії. Етика психотерапевтичних стосунків. Типові труднощі в терапевтичному процесі. Етичні дилеми в психотерапії. Підготовка до викликів в професійній етиці.	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	<p>1. Pope, Kenneth S. Ethics in psychotherapy and counseling : a practical guide/by Kenneth S. Pope, Melba J. Vasquez. --4th ed., 2011.</p> <p>2. Решетников М. Трудности и типичные ошибки начала терапии. — СПб.: Восточно-Европейский Институт Психоанализа, 2008. — 243 с.</p> <p>3. https://www.apa.org/monitor/oct04/dilemmas</p>			

Заняття 6	<p>Порівняння понять «порушення етичних норм» та «етичні дилеми» Розгляд психотерапевтичних ситуацій з етичними дилемами. Розбір етичних дилем за алгоритмом В.Климчука.</p>	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	
Заняття 7	<p>Структура терапевтичного процесу. (Структура первинного інтерв'ю. Первинне інтерв'ю в різних терапевтичних модальностях. Культурні зміни і первинне інтерв'ю. Проведення наступних інтерв'ю. Завершення терапевтичного процесу. Заключні інтервенції).</p>	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	<p>Кормьер Ш., Хакни Г. Стратегии и интервенции психологического консультирования. Практическое пособие.-М.-2016. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймз-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. —М.:, 2000. 4.КотлерДж, Браун Р.Психотерапевтическое консультирование. - СПб., 2001.</p>			

Заняття 8	Аналіз первинного інтерв'ю, змодельованого викладачем. Проведення первинного інтерв'ю в рольовій грі з використанням навчальних кейсів.	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	
Заняття 9	Структура психотерапевтичного процесу: концептуалізація проблем та поставка цілей терапії (Роль терапевта в оцінюванні проблем клієнта. Процесуальні та кінцеві цілі. Опір клієнта до постановки цілей. Стадії моделі змін).	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	Кормьєр Ш., Хакни Г. Стратегии и интервенции психологического консультирования. Практическое пособие.-М.-2016. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймз-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. —М.:, 2000. 4.КотлерДж, Браун Р.Психотерапевтическое консультирование. - СПб., 2001.			
Заняття 10	Обговорення фрагменту терапевтичної сесії на прикладі серіалу «In	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні відеоматеріали		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (4 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5	

	Treatment», аналіз ролі терапевта в оцінюванні проблем клієнта.					б.)	
Заняття 11	Використання інтегративних терапевтичних стратегій та інтервенцій (Робота з почуттями клієнта. Робота з переконаннями та установками клієнта. Робота з поведінкою клієнта. Робота з історіями клієнта та символічними значеннями. Робота з патернами взаємодії клієнта. Робота з культурними та соціальними системами клієнта).	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	<p>1. Васківська С.В.. Основи психологічного консультування. Навчальний посібник. Київ – 2004.</p> <p>2. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: навч. посібник / А. Айві. ; [пер. с англ. О. Абесонової]. – К. : Сфера, 1998. – 342 с.</p> <p>3. Вашека Т. В. Основи психологічної практики : навч. посіб. / Т. В. Вашека. — К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. — 200 с.</p> <p>4. Основи психотерапії : навч. посіб. / В. І. Банцер, Л. О. Гребінь, З. В. Гривул та ін.. ; під заг. ред. К. В. Седих, О. О. Фільц, Н. Є. Завацька. – Полтава : Алчевськ : ЦПК, 2013. – 392 с.</p>			

Заняття 12	<p>Терапевтичні плани: визначення, види, цілі.</p> <p>Прийоми побудови терапевтичних планів.</p> <p>Компоненти терапевтичного плану.</p> <p>Оцінювання ефективності терапевтичних планів.</p>	<i>Лекція F2F</i>	Презентація	<p>1. Hansen, M. (1996). Writing effective treatment plans: The Pennsylvania CASSP model. Retrieved from http://www.ccbh.com/pdfs/Providers/healthchoices/articles/TreatmentPlans.pdf</p> <p>2. HIPAA privacy rule and sharing information related to mental health. (2017, December 19). Retrieved from http://www.hhs.gov/hipaa/for-professionals/special-topics/mental-health</p> <p>3. Hutchison, M., Casper, P., Harris, J., Orcutt, J., & Trejo, M. (2008, July 31). The clinician's guide to writing treatment plans and progress notes. Retrieved from https://www.sccgov.org/sites/bhd-p/Policies-Procedures/adult-system-of-care-policy-procedure/Documents/Clinician_Gde_toolkit.pdf</p> <p>4. Individual treatment plans. (2017, April 7). Retrieved from</p>			
------------	---	-------------------	-------------	---	--	--	--

				https://mn.gov/dhs/partners-and-providers/training-conferences/childrens-mental-health/individual-treatment-plans.jsp 5.https://positivepsychology.com/mental-health-treatment-plans/			
Заняття 13-14	Опрацювання терапевтичних технік. Аналіз ефективності терапевтичних планів у різних терапевтичних модальностях. Конструювання терапевтичного плану (на прикладі навчальних кейсів).	<i>Семінарсько-практичне заняття</i>	Навчальні кейси		Опрацювати матеріал лекції та рекомендовані додаткові джерела (8 год.)	Оцінювання активності роботи на семінарі (5 б.)	
Заняття 15	Підсумкове заняття	<i>Іспит</i>			ІНДЗ: на основі запропонованого кейсу описати та обґрунтувати терапевтичний план (40 год.) Підготовка до іспиту (10 год.)		За тиждень до підсумкового заняття

1. Система оцінювання та вимоги

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

№ з/п	Вид поточної діяльності	Сума балів
1.	Робота на семінарсько-практичних заняттях	25
3.	Індивідуальні завдання	25
Разом балів		50
Іспит		50

12. Рекомендована література

Основна

1. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймзн-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. —М.:, 2000.
2. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: навч. посібник / А. Айві. ; [пер. с англ. О. Абесонової]. – К. : Сфера, 1998. – 342 с.
3. Васьківська С.В.. Основи психологічного консультування. Навчальний посібник. Київ – 2004.
4. Вашека Т. В. Основи психологічної практики : навч. посіб. / Т. В. Вашека. — К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2009. — 200 с.
5. Кормьер Ш., Хакни Г. Стратегии и интервенции психологического консультирования. Практическое пособие.-М.-2016.

6. Котлер Дж, Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. - СПб., 2001.
7. Основи психотерапії : навч. посіб. / В. І. Банцер, Л. О. Гребінь, З. В. Гривул та ін. ; під заг. ред. К. В. Седих, О. О. Фільц, Н. Є. Завацька. – Полтава : Алчевськ : ЦПК, 2013. – 392 с.
8. Петрушин С.В. Мастерская психологического консультирования: Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2007.
9. Решетников М. Трудности и типичные ошибки начала терапии. — СПб.: Восточно-Европейский Институт Психоанализа, 2008. — 243 с.
10. Bordin E. Theory and research on the therapeutic working alliance: New directions // Horvath A., Greenberg L. (Eds.) *Wiley series on personality processes. The working alliance: Theory, research, and practice, 1994*. Oxford, England: John Wiley & Sons. P. 13-37.
11. Hansen, M. (1996). Writing effective treatment plans: The Pennsylvania CASSP model. Retrieved from <http://www.ccbh.com/pdfs/Providers/healthchoices/articles/TreatmentPlans.pdf>
12. Hutchison, M., Casper, P., Harris, J., Orcutt, J., & Trejo, M. (2008, July 31). The clinician's guide to writing treatment plans and progress notes. Retrieved from https://www.sccgov.org/sites/bhd-p/Policies-Procedures/adult-system-of-care-policy-procedure/Documents/Clinician_Gde_toolkit.pdf
13. Individual treatment plans. (2017, April 7). Retrieved from <https://mn.gov/dhs/partners-and-providers/training-conferences/childrens-mental-health/individual-treatment-plans.jsp>
14. Pope, Kenneth S. *Ethics in psychotherapy and counseling : a practical guide*/by Kenneth S. Pope, Melba J. Vasquez. --4th ed., 2011.

Додаткова

1. Black S., Hardy G., Turpin G., Parry G. Self-reported attachment styles and therapeutic orientation of therapists and their relationship with reported general alliance quality and problems in therapy. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 2005. Vol. 78. P. 363–377.
2. HIPAA privacy rule and sharing information related to mental health. (2017, December 19). Retrieved from <http://www.hhs.gov/hipaa/for-professionals/special-topics/mental-health>
3. <https://positivepsychology.com/mental-health-treatment-plans/>
4. <https://www.apa.org/monitor/oct04/dilemmas>
5. Pinsof W., Catherall D. The integrative psychotherapy alliance: Family, couple and individual therapy scales. *Journal of Marital and Family Therapy*, 1986. Vol. 12. P. 137–151.

6. Sexton, T., Whiston, S. The status of the counseling relationship: An empirical review, theoretical implications, and research directions. *The Counseling Psychologist*, 1994. Vol. 22(1). P. 6-78.